

AANBEVELING
van het Benelux Comité van Ministers
betreffende bouw- en sloopafval

M (2017) 17

Het Benelux Comité van Ministers,

Gelet op artikel 6, lid 2, onder g), van het Verdrag tot instelling van de Benelux Unie, in samenhang met artikel 2, lid 2, onder a) en b), van dat Verdrag,

Overwegende dat de Benelux-landen zich wensen in te zetten om het ontstaan van afvalstoffen zo veel mogelijk te voorkomen, en waar mogelijk daar ook het goede voorbeeld voor te geven,

Overwegende dat stimulerende beleidskaders onontbeerlijk zijn voor een efficiënt beheer van bouw- en sloopafval, zoals benadrukt in het door de Europese Commissie in samenwerking met het bedrijfsleven en overheden van de lidstaten opgestelde "EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer"¹,

Overwegende dat het stimuleren van een efficiënt beheer van bouw- en sloopafval nagestreefd wordt door de samenwerking op het niveau van de Benelux Unie en de Europese Unie betreffende de circulaire economie en het hergebruik van afvalstoffen,

Overwegende dat het bevorderen van het gebruik van gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen de concurrentiepositie van de Benelux-landen alsmede de duurzame economische groei binnen de Benelux kan verbeteren, extra banen kan creëren, alsook milieubelangen kan dienen,

Overwegende dat een goed beheer van bouw- en sloopafval de kwaliteit en traceerbaarheid van de gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen, en daarmee ook het vertrouwen erin en de vraag ernaar, kan doen toenemen,

Overwegende dat bouw- en sloopafval de grootste bron van afval is in de Europese Unie, waarvoor een recyclagedoelstelling geldt van minimum 70 gewichtsprocent tegen 2020, overeenkomstig artikel 11, lid 2, onder b), van richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen²,

Overwegende dat er in de Benelux-landen een grote potentie bestaat om bouw- en sloopafval, in het bijzonder wanneer het in een vroeg stadium is geïdentificeerd, beter te beheren en hoogwaardiger aan te wenden,

¹ Zie verslag van de Europese Commissie van 26 januari 2017 inzake de uitvoering van het actieplan voor de circulaire economie (document COM(2017) 33 final).

² PB L 312 van 22.11.2008, blz. 3. Richtlijn zoals laatst gewijzigd door richtlijn (EU) 2015/1127 van de Commissie van 10 juli 2015 (PB L 184 van 11.7.2015, blz. 13).

Overwegende dat in de verwerkingsketen te allen tijde duidelijkheid moet bestaan over de herkomst en de kwaliteit van het bouw- en sloopafval, en de plaats ervan binnen een bouwwerk, om het vertrouwen van marktpartijen in de gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen te bevorderen en de controletaken van de overheid te faciliteren,

Overwegende dat het wenselijk is dat de lokale, regionale en nationale overheidsinstanties van de Benelux-landen uitvoering geven aan het "EU-protocol inzake bouw- en sloopafvalbeheer", en dat een actieve betrokkenheid van de relevante stakeholders een noodzakelijke voorwaarde is om de genoemde doelstellingen te bereiken,

Beveelt aan:

Artikel 1. Definities

1. Voor de toepassing van deze aanbeveling zijn de definities van richtlijn 2008/98/EG van het Europees Parlement en de Raad van 19 november 2008 betreffende afvalstoffen en tot intrekking van een aantal richtlijnen van toepassing en hebben de in deze aanbeveling gehanteerde begrippen dezelfde betekenis en draagwijdte als in die richtlijn, behoudens andersluidende bepaling en onverminderd toekomstige wijzigingen van richtlijn 2008/98/EG.

2. Naast het bepaalde in lid 1, wordt voor de toepassing van deze aanbeveling verstaan onder:

- a) "Bouw- en sloopafval": bouw- en sloopafval, in voorkomend geval zoals gedefinieerd in richtlijn 2008/98/EG, doch steeds met uitzondering van in de natuur voorkomende materialen zoals omschreven in categorie 17 05 04 van de in artikel 7 van deze richtlijn bedoelde lijst van afvalstoffen;
- b) "Bevoegde instantie": elke autoriteit uit een Benelux-land die op grond van de interne bevoegdheidsverdeling op lokaal, deelstatelijk of nationaal niveau verantwoordelijk is voor afvalstoffenbeheer, alsook in voorkomend geval een onder voornoemde autoriteit ressorterend agentschap.

Artikel 2. Aanbevelingen

1. De bevoegde instanties bevorderen op alle niveaus het hergebruik, recycling en andere nuttige toepassingen van bouw- en sloopafvalmateriaal, en bevorderen voorts het imago, de kennis en de acceptatie van het gebruik van de gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen bij het bredere publiek.

2. De bevoegde instanties worden uitgenodigd om op een of meer van de navolgende wijzen een bijdrage te leveren aan een beter beheer van bouw- en sloopafval, aan een hoogwaardiger aanwending ervan, en aan een beter beheer van alle beschikbare grondstoffen:

- a) Inzake openbare aanbestedingen conform het concept van de circulaire economie en het hergebruik van materialen:
 - Door het stellen van voorwaarden bij de gunning van overheidsopdrachten voor overheidsgebouwen en infrastructuurwerken ten behoeve van de aanvaarding van bouwtechnisch geschikte bouw- en sloopmaterialen als volwaardig alternatief voor de overeenstemmende natuurlijke grondstoffen;

- Door aan te sturen op het gebruik van materialen die ontworpen zijn om hun duurzaamheid te vergroten en hun terugwinning en hergebruik te vergemakkelijken;
 - Door aan te sturen op het ontwerpen van gebouwen die gemakkelijk gedemonteerd of heringericht kunnen worden, overeenkomstig principes van dynamisch en aanpasbaar bouwen;
 - Door voor nieuwe bouwwerken documentatie te vereisen betreffende de samenstelling van de gebruikte materialen en hun plaats binnen het bouwwerk;
 - Door de bevordering van afvalpreventie aan de bron, zoals door het gebruik van selectieve sloop- en demontagetechnieken.
- b) Inzake het transport van bouw- en sloopafval:
- Door aan te dringen op de gescheiden inzameling van bouw- en sloopafval op de werven zelf, naar soort en aard van het afval, om transport naar een specifieke behandelingslocatie te vergemakkelijken;
 - Door, wanneer bovengenoemde gescheiden inzameling op de werven zelf technisch en economisch niet haalbaar is, aan te dringen op de reiniging van het bouw- en sloopafval vooraleer het te transporteren met het oog op recycling in specifieke installaties;
 - Door te bevorderen dat het transport van bouw- en sloopafval tussen de werven en afvalverwerkingsinstallaties, waar mogelijk en opportuun, geschiedt via andere transportmodi dan het wegvervoer, zoals de binnenvaart.
- c) Inzake storten:
- Door het storten van bouw- en sloopafval, voor zover toegelaten, tot een minimum te beperken;
 - Door te bevorderen dat niet-recycleerbaar bouw- en sloopafval vroegtijdig gescheiden ingezameld wordt ten behoeve van een specifieke behandeling en desgevallend ook via diversificatie van storttarieven het storten van dergelijk bouw- en sloopafval te ontmoedigen;
 - Door een strikt en duidelijk aanvaardingsbeleid te voeren qua voorafgaande zuivering en behandeling, wanneer het storten van niet-recycleerbaar bouw- en sloopafval de enige optie is;
 - Door een helder onderscheid te maken tussen:
 - enerzijds, het storten van bouw- en sloopafval (*landfilling*) en
 - anderzijds, de nuttige toepassing van niet-gevaarlijk bouw- en sloopafval voor opvulactiviteiten in het kader van infrastructuurwerken wanneer dit afval daar bouwtechnisch geschikt voor is en wordt aangewend ter vervanging van het gebruik van natuurlijke grondstoffen (*backfilling*).
- d) Inzake gescheiden inzameling:
- Door het bevorderen van het sorteren op grond van een inventarisatie van de afvalstoffen die beschikbaar zullen komen tijdens de sloop of de ontmanteling;
 - Door erop aan te dringen dat bouw- en sloopafval in een zo vroeg mogelijk stadium gescheiden wordt ingezameld, naar soort en aard van het afval;
 - Door een strikt toezicht op en een strikte handhaving van voorschriften inzake gevaarlijk afval en inzake het mengen van afval.

- e) Inzake handhaving:
- Door in een dekkend handhavingssysteem te voorzien en correcte en volledige documentatie inzake de herkomst en de kwaliteit van bouw- en sloopafval, en de plaats ervan binnen een bouwwerk, te vereisen ten behoeve van de handhaving van de milieuwetgeving en kwaliteitscontrole.
- f) Inzake het wetgevend kader:
- Door een geschikt wetgevend kader vast te stellen voor het beheer van bouw- en sloopafval;
 - Door het opzetten van een kwaliteitsopvolgingssysteem;
 - Door een regeling vast te stellen ten behoeve van de traceerbaarheid van bouw- en sloopafval in elke fase van het verwerkingsproces;
 - Door te vereisen dat geïntegreerde plannen beschikbaar zijn betreffende het beheer van bouw- en sloopafval door de bij de werkzaamheden betrokken partijen;
 - Door een regeling vast te stellen ten behoeve van de aanwending van gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen.
- g) Inzake datavergaring:
- Door datavergaring te stimuleren betreffende de hoeveelheid bouw- en sloopafval die beschikbaar is.

Artikel 3. Goede praktijken

Ter ondersteuning van het bepaalde in artikel 2, stellen de bevoegde instanties een overzicht van goede praktijken aangaande het beheer van bouw- en sloopafval ter beschikking. In voorkomend geval wordt in het kader van de in artikel 4, lid 4, bedoelde werkgroep informatie ter beschikking gesteld ten behoeve van een actualisering of aanvulling door het Benelux Secretariaat-generaal van de als bijlage bij deze aanbeveling opgenomen lijst van goede praktijken.

Artikel 4. Inwerkingtreding en tenuitvoerlegging

1. Deze aanbeveling treedt in werking op de dag van ondertekening.
2. De bevoegde instanties uit de Benelux-landen worden uitgenodigd om, in nauw overleg met de relevante stakeholders, de nodige maatregelen te nemen om aan de bepalingen van deze aanbeveling die de betreffende instantie opportuun acht, uitvoering te geven.
3. Met het oog op een zo ruim mogelijke aansluiting bij de in deze aanbeveling opgenomen richtsnoeren, onderhoudt het Benelux Secretariaat-generaal dienstige externe betrekkingen, in het bijzonder met Noordrijn-Westfalen. Ook wordt gestreefd naar samenwerking en afstemming door toedoen van externe betrekkingen met aan de Benelux grenzende landen.

4. In het kader van een werkgroep als bedoeld in artikel 12, onder b), van het Verdrag tot instelling van de Benelux Unie wordt regelmatig informatie uitgewisseld over maatregelen genomen in uitvoering van deze aanbeveling.

Over de activiteiten van deze werkgroep wordt verslag uitgebracht aan de Benelux Raad, mede met het oog op de toepassing van artikel 3 van richtlijn M (2016) 12 van het Benelux Comité van Ministers betreffende de praktische toepassing van de circulaire economie.

Gedaan te *Den Haag*, op *12 december 2017*.

De Voorzitter van het Comité van Ministers,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized initial 'C' followed by several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

BIJLAGE
LIJST VAN GOEDE PRAKTIJKEN
(per 12 december 2017)

Onderstaande lijst werd opgesteld ten tijde van de totstandkoming van aanbeveling M (2017) 17 en zal overeenkomstig artikel 3 van deze aanbeveling worden aangevuld in functie van nieuwe technologische of beleidsmatige ontwikkelingen en praktijken.

	Vlaamse Gewest	Waalse Gewest	Luxemburg	Nederland
a.	<p>In Vlaanderen is al langere tijd ervaring met "materiaal bewust bouwen in kringlopen".</p> <p>Overheidsgebouwen worden op dermate wijze geconstrueerd dat zij in de toekomst gemakkelijk kunnen worden aangepast aan nieuwe behoeftes. Met dit beleid wordt bereikt dat er meer vooruit wordt gedacht dan enkel aandacht te hebben voor selectieve sloop en recycling/hergebruik.</p> <p><i>P.m.:</i> <i>Afvalmanagementplannen en pre-demolition audits zijn onderdeel van contracten bij overheidsopdrachten</i></p>	<p>In het Waalse Gewest vaardigt elk beslissingsniveau zijn eigen richtlijnen uit. Binnen een van hogerhand vastgelegd kader is het mogelijk gerecycleerd materiaal voor bijvoorbeeld infrastructurele projecten te gebruiken, doch dit kan (nog) niet worden opgelegd. Er wordt veel gebruik gemaakt van gerecycleerde materialen uit de sloop voor infrastructurele projecten en nieuwe gebouwen. De kwaliteitseigenschappen en beschikbaarheid van de gerecycleerde bouw- en sloopmaterialen zijn daarbij echter bepalend voor het gebruik. De beslissing hierover ligt bij de aannemers en architecten.</p>		<p>Nederland beschikt tegen 2050 over een circulaire economie. De bouwsector is daarbij een van de prioritaire sectoren. Bij overheidsopdrachten wordt gebruik gemaakt van het instrument "Green Procurement". Tot op heden wordt bouw- en sloopafval vooral in infrastructurele projecten gebruikt. In de nabije toekomst wordt zij ook toegepast bij de realisatie van nieuwe gebouwen.</p> <p><i>P.m.:</i> <i>Een vrijwillige, niet-bindende code is geïntroduceerd, die door aannemers en klanten bij aanbestedingsprocedures kan worden gebruikt.</i></p>

	Vlaamse Gewest	Waalse Gewest	Luxemburg	Nederland
b.	Vlaanderen tracht de transportkosten van bouw- en sloopafval zoveel mogelijk te beperken door het – indien mogelijk – via waterwegen te laten verlopen.	In het Waalse Gewest bestaat er een systeem van milieuvergunningen welke zowel betrekking hebben op vaste als mobiele recyclinginstallaties. De vergunningen worden afgegeven via een systeem waarbij zowel de gemeenten als de centrale overheden betrokken zijn.	In Luxemburg bestaat een sloopprotocol welke de kringloop van materialen moet bevorderen. De afgegeven vergunningen kunnen aan allerlei soorten bijzondere voorwaarden moeten voldoen afhankelijk van het type sloopmateriaal.	
c.	Het beleid in Vlaanderen is storten zo veel mogelijk te vermijden, zeker wat betreft recycleerbaar materiaal.	Het beleid in het Waalse Gewest is storten zo veel mogelijk terug te dringen, waarbij met een indeling van verschillende typen afval en met een indicatie van de mate van vervuiling wordt gewerkt. Een stortheffing-systeem is actief.	In Luxemburg belandt nog maar erg weinig afval op de stortplaats. Er bestaat een recyclagegraad van 90% (inclusief <i>backfilling</i>).	In Nederland is het gebruik van stortplaatsen voor bepaalde soorten afval sterk teruggedrongen. Een stortheffing-systeem is actief.
d.	Vlaanderen beoogt zoveel mogelijk afval te scheiden om ook de kwaliteit van de granulaten te verbeteren. De focus ligt op het detecteren en verwijderen van gevaarlijk afval (zoals asbest) en op preventie door de aandacht te leggen op het begin van de keten.	In het Waalse Gewest wordt vooral bij de sloopactiviteiten gelet op het scheiden en doorzenden voor behandeling van gevaarlijk afval, zoals asbest en elektrisch afval.	Luxemburg is bezig een protocol op te stellen waarbij wordt voorzien in vroegtijdige scheiding van gevaarlijk afval. Een gespecialiseerd bedrijf behandelt vervolgens dit gevaarlijk afval.	In Nederland vindt een strenge scheiding op de werf plaats. Een probleem blijft dat er nog geen heldere definitie bestaat van gevaarlijk afval (waarvan de behandeling aan specifieke voorwaarden is onderworpen).

	Vlaamse Gewest	Waalse Gewest	Luxemburg	Nederland
e.	<p>In Vlaanderen is men verplicht een sloopinventaris op te stellen bij de sloop van gebouwen met een andere functie dan wonen. Voor gebouwen van meer dan 1000 m³ zijn de inspectie van het departement Leefmilieu en de gemeenten verantwoordelijk voor de handhaving.</p>	<p>In het Waalse Gewest wordt er streng toezicht gehouden op bedrijven die sloopwerkzaamheden uitvoeren. Bij geconstateerde afwijkingen komen deze bedrijven onder een strengere toezicht te staan. Bij ernstige overtredingen kan de rechtsgang lang duren. Op gemeentelijk niveau kunnen evenwel administratieve boetes ("GAS-boetes") worden uitgedeeld die gemakkelijker te innen zijn. Daarbuiten valt de vervolging voor milieudelicten onder de bevoegdheid van de Federale Overheid van België.</p>	<p>In Luxemburg bepaalt de grootte van de werf meestal de handhavingsintensiteit. De desbetreffende taken liggen zowel bij het ministerie voor Werk als bij het ministerie voor Milieu.</p>	
f.	<p>Vlaanderen tracht al enige tijd de kwaliteit van gerecycleerde granulaten te verbeteren. In de Vlaamse milieuwetgeving zijn samenstellingseisen voor granulaten vastgesteld. In de toekomst zal het zgn. TRACIMAT-systeem opgezet worden, dat voorziet in een vrijwillige tracering van slooppuin. Doel is te komen tot een grotere toepassing van gerecycleerde granulaten.</p>			<p>Nederland hanteert criteria voor gerecycleerde granulaten, wat het vertrouwen in deze materialen heeft verbeterd. Een kwaliteitslabel voor deze materialen zou hier ook aan kunnen bijdragen.</p>

	Vlaamse Gewest	Waalse Gewest	Luxemburg	Nederland
g.				In Nederland verzamelt een statistische dienst gegevens betreffende de hoeveelheid bouw- en sloopafval die beschikbaar is.